

Zand, slik en HALLIGEN

Zwervend met ons schip “Banjer” vertrekken wij begin augustus via Helgoland richting het noorden, aanvankelijk wilden we graag naar het Limfjord maar de prachtige wolken lichten geven het al aan, er is slechter weer op komst : Een zgn. “koude put” , een lagedruk gebied boven het zuiden van Scandinavië, weigert 2 weken lang van zijn plaats te komen, waardoor er een constante stevige noordwestelijke stroming op gang blijft.

Gevolg : harde West/Noordwesten winden en veel buien, daarbij een temperatuur die voor hartje zomer veel te laag is.

Vanwege deze weersomstandigheden lijkt het een betere keuze om wat beschutting te zoeken.

Na een stoere zeiltocht door de Duitse Bocht ,met een tot windkracht 7 aantrekkende Noordwester , varen we rond de middag de Mittel-Hever op, een ruim zeegat zonder grote drempels en bijbehorende brekers.

Als je op die kust aanloopt valt op dat er eigenlijk niets uit zee opdoemt, normaal verwacht je wat duinen, een toren of iets dergelijks.

Het enige wat de achterliggende eilanden hier beschermt zijn een drietal lage zandbanken, op de meest zuidelijke, Süderoogsand, staat een bescheiden torentje ten dienste van de navigatie.

Eenmaal binnen het zeegat doemt er ineens een boerderij op boven de horizon, een boerderij midden in het water????

Hallig Süderoog, opdoemend uit zee

En dat is onze eerste kennismaking met een **hallig**, het hedendaagse equivalent van onze vroegere terpen: bestaande uit één of meerdere boerderijen bij elkaar gebouwd op een door mensenhanden aangelegde verhoging, bij hoog water geheel omgeven door de zee, bij laag water over de platen bereikbaar .

de Noordfrieze eilanden en de halligen

De eilanden in dit gebied laten zich verdelen in twee groepen :

De kusteilanden Amrum en Sylt , vergelijkbaar met onze waddeneilanden : duinen en zandstranden .

Daarachter liggen de klei-eilanden, eigenlijk resten van een groot aaneengesloten kweldergebied dat sinds de middeleeuwen steeds verder door de zee is weggeslagen , waarvan Pellworm en Föhr de grootste eilanden zijn,

Verder nog een veertigtal halligen soms met elkaar verbonden door een betonnen dijkje zoals Langeness-Oland, of door een dijkje omgeven waardoor ze samen het eilandje Hallig Hoohe vormen dat slechts bij uitzonderlijk hoog water overstroomt .

Dan zijn er nog wat "losse" Halligen , zoals bij voorbeeld Süderoog en Südfall

*De kwelder Nordstrandischmoor is door bedijking bij het vasteland gaan horen , er liggen nog een handvol halligen op , of **warften** zoals de lokale bevolking ze ook wel noemt .*

Halligen van Nordstrandischmoor

*Kortom, een prachtig uitgestrekt gebied met een enorme cultuurhistorie en met geulen, zandbanken en wantijen zoals we die van de Wadden kennen. Niet voor niets heten dit de Noord **Friese** eilanden : met een mengelmoesje van plat Gronings en Fries kom je hier een heel eind , Hoog Duits is voor toeristen .*

Dankzij het grote tijverschil , tot wel 3,5 m , kunnen ook kieljachten hier goed van haven naar haven varen : op de wantijen staat bij hoogwater toch zeker 1,70 m water.

De havens van Föhr, Amrum en Sylt zijn diep (minimaal 2,50 m), die van Pellworm en Hallig Hooge vallen (deels) droog maar hebben een zachte slibbodem zodat ook een kieljacht er zacht rust.

Om dit gebied ten volle te genieten is een schip met weinig diepgang natuurlijk ideaal : je kunt op de mooiste plekken komen , soms tot tegen de Halligen aan (bij voorbeeld bij Gröde) om daar vervolgens droog te vallen .

Dankzij ons klapbare midzwaard hoeven we ons nauwelijks aan beprikte geulen te houden .

Een groot verschil met “onze” Wadden en inmiddels ook met de Oost Friese Waddeneilanden is de drukte, of liever het gebrek daaraan: in de twee weken dat we door het gebied zwierven kwamen we dagelijks slechts een tiental jachten tegen, ook in de havens was ruimschoots plaats.

Duitse zeilers die we spraken verklaarden dit gebied ook eigenlijk bij toeval ontdekt te hebben : de meeste zeilers gaan door het Noord-Oostzeekanaal naar de Deense eilanden of laten dit gebied rechts liggen op weg naar Limfjord of Noorwegen.

Het aanlopen van deze eilanden vanaf zee is niet moeilijk, de zeegaten zijn ruim en bij de meestal heersende westenwinden kunnen ze in de vloed snel doorzeild worden.

Het weidse wad bij het haventje van Pellworm

Op Pellworm worden we vriendelijk welkom geheten en in een box gelegd waar we van 2 uur ná tot 2 uur voor HW vastliggen.

Het weer is slecht maar het eiland verkennen kan nog wel.

Pellworm heeft 1100 inwoners en in de zomer een zelfde aantal toeristen, vooral rustzoekers en fietsers.

Het eiland is groen en landelijk , doorsneden door oude , ingedijkte prielen .

Ook is het de thuishaven voor een aantal mooie garnalenkottertjes die rond hoogwater en soms nog ver erna door de geul in of uitvaren (2.40 water in de geul bij hoogwater)

Na twee dagen varen we verder met veel wind, maar dit gebied ligt zo mooi beschut dat de golven niet erg hoog worden dus valt er prima te varen.

Drooggevallen in het haventje van Hallig Hooge

Over het wantij naar Hallig Hooge, een spectaculaire invaart met een kleine openstaande keersluis waardoor het flink stroomt.

Bij extreem hoog water sluit de deur van de keersluis en liggen de Halligen beschermd achter de dijk.

In het haventje ligt nog een handjevol andere jachten, bij hoogwater staat er ca. 2 meter water, bij laag water liggen we bijna een meter droog.

We meren af naast de "Dulcibella", nee niet die, maar een Ovni met Duitse vlag, ook al helemaal in zijn element in dit gebied.

Hallig Hooge wordt dagelijks door groepen toeristen bezocht die door kleine veerboten vanaf het vasteland worden aan en afgevoerd, vervoer op het eiland gebeurt met paard en wagen.

Het is een eiland waarop 5 grote Halligen, elk met een aantal boerderijen, zijn samengevoegd.

Binnen de beschutting van de boerderijen is het idyllisch, en lijkt het alsof de tijd heeft stilgestaan; prachtige rietgedekte boerderijen omzomen de (zoet)waterplaats.

De laatste keer dat Hallig Hooge overstromde was tijdens de NW-storm van Januari 1990, een amateurfilm in het lokale bioscoopje laat zien hoe het er dan aan toegaat, de boerderijen staan weer als echte terpen in het water, mensen en vee worden tijdig naar binnen/boven gehaald. Erg indrukwekkend deze beelden.

Boerderij op Hallig Hooge

Het eiland Föhr is groot en landelijk, geen duinen, wel veel weilanden en prachtige oude “Friesenhäuser”, rietgedekte woningen in kleine dorpjes, zoals bij voorbeeld het monumentale dorp Nieblum.

Friesenhaus in Nieblum op Föhr

De hoofdplaats Wyk heeft een moderne jachthaven met alle voorzieningen, er is een groot strand (maar ja, het weer) en het plaatsje heeft vele leuke winkels, kleine ateliers en restaurants met vooral veel heerlijk verse vis en schaaldieren.

Sylt en Amrum zijn echte Waddeneilanden zoals wij ze kennen: hoge duinen met helmgras, zandstranden en badplaatsen.

Vooraf Sylt is, dankzij de autotreinverbinding met het vasteland, druk en toeristisch. Vooral in het centraal gelegen, mondaine dorp Westerland is de verkeersdrukte even wennen.

Hörnum op Sylt

Buiten de dorpen liggen echter prachtige duingebieden en uitgestrekte stranden, waar je, als je dat wilt, geen mens tegen hoeft te komen.

Amrum is kleiner en daardoor intiemer van sfeer, we hebben hier veel gefietst. De jachthaven van Wittdünn is heel gezellig en heeft een prima restaurantje met eerste klas schollen.

Onder zeil naar Amrum

Op 15 Augustus verlaten we de haven van Amrum/Wittdünn om 8 uur 's ochtends, mooi met het afgaande water naar buiten waar ons een relatief rustige NW 5 wacht. De golven zijn nog wel vrij hoog (ca. 2m) dank zij de harde wind van de voorgaande dagen, maar ze zijn lang en het schip heeft er geen moeite mee. Rond de middag ronden we Helgoland langs de Westkant: het blijft toch een bijzonder gezicht, zo'n klomp rode rots die zomaar uit zee opdoemt, terwijl de overige kusten in deze streken het met zand en duinen moeten doen.

Helgoland

De vloed duwt ons 's avonds om 7 uur bij Spiekeroog naar binnen, eigenlijk liggen de Noordfriese eilanden veel dichterbij dan je denkt: een vergeten gebied dat alles heeft wat een watersporter zoekt, maar dan zonder de drukte die we in Nederland langzaam al gewoon zijn gaan vinden.

Tekst : Chiel de Zeeuw

Foto's : Lida de Pagter

Schip : Wanderer-34 , stalen rondspant met midzwaard en kottertuig

Ontwerp : Martin Bekebrede

www.nazeeuw.nl

